

verder in dit nummer

Projectdominee

Ds Toos Wolters werd vlak voor de zomervakantie als pastor verbonden aan de Johannescentrumgemeente. Zij doet op zondag 8 september officieel intrede en wordt nu al door menigeen 'projectdominee' genoemd... Een interview van wijkcorrespondent Anneke de Klerk.

6

Domschip

Wie gaat er nou een kerk herbouwen die driehonderd jaar geleden is weggewaaid? Eddy Reefhuis, predikant van de Oude Kerk in Amsterdam, heeft daar zo zijn gedachten – en mening – over. Hij steekt die bepaald niet onder stoelen of banken. Deel 11 in de serie 'Herbouw Domschip'.

7

Van de Hulst

Op 31 augustus is het precies vijftig jaar geleden dat de beroemd geworden Utrechtse kinderboekenschrijver W.G. van de Hulst overleed. Ter gelegenheid van dit jubileum wordt in de maanden september tot en met november een klein festival gehouden.

8

Taizé

Vanuit de Bethelkerk reist traditiegetrouw ieder jaar weer een groepje belangstellenden af naar het klooster in Taizé. Zo ook dit jaar; Tjibbe Stelwagen doet verslag. De EUG gaat dit najaar naar dit inspirerende dorpje in de Bourgogne. Opgeven kan nog, via youritommel@hotmail.com.

12

UTRECHTS STUDENTENPASTORAAT KRIJGT BREDERE BASIS

Meer studenten aanspreken

Daan van der Waals

Het nieuwe academisch jaar is in aantocht, en dat betekent dat zich weer vele duizenden studenten in Utrecht hebben gemeld. De introductie is alweer achter de rug, colleges en werkgroepen staan op het punt te beginnen. Studenten zoeken hun weg in de stad en in de vele mogelijkheden die er zijn voor ontwikkeling en ontspanning. Het interkerkelijke studentenpastoraat, waarin onder andere de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) deelneemt, wil daar zijn eigen bijdrage aan leveren.

Als vanouds gebeurt dat met een bont scala van activiteiten, maar toch is er wel iets veranderd. Meer dan voorheen wil de PGU namelijk haar verantwoordelijkheid voor dat studentenpastoraat waarmaken en verbindingen leggen tussen gemeenten en groepen die er iets mee van doen hebben. Daartoe is onlangs een werkgroep gevormd rond studentenpredikant ds Jasja Nottelman, met vertegenwoordigers van diverse wijkgemeenten. Die werkgroep gaat plannen voor de toekomst ontwikkelen en acti-

* De Taizéviering in de Janskerk tijdens de UITweek viel in de smaak. Zo'n 40 tot 45 mensen kozen voor een moment van rust en bezinning in het midden van een hectische week (foto Jasja Nottelman).

viteiten en initiatieven op elkaar afstemmen.

IPSU en EUG

Eerst iets over de situatie die rond het studentenpastoraat

is gegroeid. Voor velen binnen en buiten de PGU is studentenpastoraat bijna identiek met de EUG. De EUG voert 'oekumenische studentengemeente' in haar naam, en daaruit worden in elk

geval twee dingen duidelijk: ze is oecumenisch van opzet en ze is gericht op studenten.

De studentenpastores van verschillende kerken hadden vanouds in de EUG daarom hun thuisbasis.

Een aantal jaren geleden trok de Rooms-Katholieke Kerk zich echter daaruit terug omdat men voor andere wegen koos. Bovendien kon men constateren dat de EUG zich in de praktijk tot een oecumenische gemeente met een eigen specifieke identiteit had ontwikkeld, met vooral veel niet-studenten onder haar leden. Als oecumenisch samenwerkingsverband hield de EUG op te bestaan en de gemeente EUG sloot zich als wijkgemeente van bijzondere aard aan bij de PGU. De samenwerking van de kerken zonder de RKK kreeg vervolgens een andere bedding en werd voortgezet onder de naam Interkerkelijk Platform Studentenpastoraat Utrecht (IPSU). De Holy Trinity Church (Anglicaans) en de Oud-Katholieke Parochie sloten zich ook bij dit IPSU aan. In IPSU-verband bieden de kerken activiteiten aan die bij hun identiteit passen.

Zie verder pagina 4: **Ook de wijkgemeenten in trek**

Tiende vesperseizoenen Zuidoost

Anne-Marie Rutgers en Steven Slappendel
(namens de vespercommissie Zuidoost)

Het tiende seizoen voor de vespers in Zuidoost, de gezamenlijke vieringen van de Marcus-Wilhelmina en Nicolaïwijk gaat op 1 september van start. De opzet van de vespers blijft hetzelfde: op de eerste zondag van de maand een vesper in de Nicolaïkerk en op de derde zondag van de maand in de Marcuskerk. Daarnaast een serie extra vespers in de Nicolaïkerk: op 29 september, 12 januari, 20 april en op 29 juni. In juli en augustus is er alleen een vesper op de eerste zondag van de maand. Er is in de zomermaanden een kleine cantatorij aanwezig. De vespers beginnen steeds om 17.00 uur.

We beginnen dit seizoen met de vesper op 1 september. Deze vesper is ook de afsluiting van de bijdrage van de Nicolaïkerk aan het Utrecht Uitfeest en verder sluit het aan bij de thema's van het Festival Oude Muziek. Meer over deze vesper staat elders in dit nummer.

De doorgaande lezingen in de vespers dit jaar beginnen met 1 Petrus. Bij bijzondere vespers, zoals de cantatevespers en de vespers bij de feestdagen,

* De vespercantorij en de Cappella di San Nicolai tijdens een cantatevesper deze zomer (foto Steven Slappendel).

wordt aansluiting gezocht bij het thema en de kerkelijke 'kalender'. Behalve de drie wijkpredikanten, Marian van Giezen, Hans Koops en Dirk Neven, is er een aantal voorgangers uit de 'regio'. In de 'grijze kolommen' van Kerk in de Stad wordt in elk afzonderlijk nummer informatie gegeven over de vesper die aan de orde is.

Zie verder pagina 5: **Overeenkomsten en verschillen**

Afscheid van twee kerkgebouwen

Binnen vier maanden neemt de protestantse wijkgemeente Utrecht-West afscheid van haar twee kerkgebouwen. Zondag 1 september, overmorgen dus, om 9.30 uur is de laatste dienst in de Triumfatorkerk, waarin ds Jaspert Slob in een dienst van Schrift en Tafel zal voorgaan. Per 1 januari 2014 is de Pniëlkerk niet meer in gebruik. Vanaf dat moment wordt er door dat deel van de wijkgemeente gekerkt in De Wijkplaats in Lombok. De gemeenteleden van de sectie Triumfatorkerk kunnen vanaf 8 september de diensten in Parc Transwijk bezoeken.

In de volgende editie van Kerk in de Stad komt een uitgebreid artikel over de achtergronden van deze veranderingen van vierplekken.

Niemand weet wat leven is

Niemand weet wat leven is, alleen dat het gegeven is en dat van dit geheimenis God het begin en einde is.

Ds Marian van Giezen

Deze woorden komen deels uit een dooplied dat Huub Oosterhuis schreef bij de doop van prins Johan Friso in 1968: 'Lied voor bijna iedereen' (Ergens komt een kind vandaan)

Niemand weet wat leven is, alleen dat het gegeven is, van vuilnisbelt tot gouden troon aan vluchteling en koningszoon. Wie leeft die maakt zijn eigen lied en wie niet leeft verstaat het niet.

Ik schrijf deze meditatie in de dagen tussen het overlijden en de uitvaart van prins Johan Friso; tevens in de dagen na het grote bloedbad in Cairo, Egypte. Beide gebeurtenissen bepalen ons bij de kwetsbaarheid van mensen: zowel van die ene, al was hij 'koningszoon', als van zo heel veel anderen, toevallig op het ver-

keerde moment op de verkeerde plaats.

Alfa en omega

God als begin en einde van het leven – dat is een geloofsovertuiging die je zelfs als gelovig mens misschien niet altijd even van harte kunt delen. Vooral op momenten dat de dood rauw en onverwacht komt en als oneerlijk aanvoelt. Hoe moet je dan blijven geloven dat God het goede voorheeft met de mens, met deze mens; en dat Hij iets betekent aan het begin, maar ook aan het einde van dit leven?

(Genesis 2, 4b-7; NBV): "In de tijd dat God, de HEER, aarde en hemel maakte, groeide er op de aarde nog geen enkele struik en was er geen enkele plant opgeschoten, want God, de HEER, had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken; wel was er water dat uit de aarde opwilde en de aardbodem overal bevoeide. Toen maakte God, de HEER, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem

levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen."

In dit hele kleine stukje uit het grote scheppingsverhaal spreekt zo ongeveer uit elke zin dat God het begin is van al wat leeft. Hoewel God de aarde en de hemel al had geschapen, kon er nog niets opgroeien, want God had het nog niet laten regenen, staat er. Dit om maar even heel duidelijk te maken dat het God zelf is die regen geeft - en niet zomaar de één of andere god.

Eén God

Het scheppingsverhaal is immers niet als eerste geschreven, hoewel het aan het begin in de Bijbel staat. Het is geschreven in een situatie dat Gods volk werd omringd door andere volken, die er allemaal hun eigen goden op na hielden. Véél goden – en daar tegenover stelt Israël dat er maar één God is die overal voor zorgt. Mensen waren er zelfs nog niet. Er was wél water, lezen we. Geen regen, maar wel water, in de vorm van een soort damp of dauw.

MEDITATIEF MOMENT

Water dat de boel vochtig kan maken, kan doordrenken. En dat is weer nodig om vervolgens met het stof, dat ook genoemd wordt, te kunnen gaan boetseren. Zo wordt de mens geboetseerd. Uit stof.

Maar alleen het boetseren is niet voldoende: de mens moet de levensadem in geblazen krijgen, de levensgeest. Zo wordt de mens pas een levend wezen. Ook dát is het initiatief van God. Gods adem wekt de mens pas tot leven. Zolang je als mens leeft haal je adem bij de gratie Gods – om daarmee jouw eigen lied te maken, in al je menselijke kwetsbaarheid.

Niemand weet wat leven is, alleen dat het gegeven is en dat van dit geheimenis God het begin en einde is.

Schatkamer

Soms overkomt het je in een gedicht resonans van klank in woord flitst naar de kern van je bestaan trilt mee ontroert verwijlt vervaagt verdwijnt tijd is omlinnid helaas

echter zo'n woord in woord met woord geleerd gerepeteerd bemediteerd bewandelt uit zichzelf de weg van hoofd naar hart en hecht zich aan de kern van je bestaan trilt mee ontroert verankert blijft in tijd beklijfd

schatkamer je draagt haar altijd met je mee

Oeke Kruythof

Naar psalm 23

De Heer is mijn herder

Mijn ziel wees niet ongerust Hij is daar waar ik zal wandelen langs groene weiden vervult vrede mijn hart

ik hoor geluiden van helder stromend water mijn krachten worden vernieuwd als die van een arend ik ben veilig zelfs als de weg door een diep dal leidt zal ik niet bang zijn

Uw stok en staf maken mij moedig U nodigt mij aan een rijk gevulde tafel het ontbreekt mij aan niets

U zalft mijn hoofd met olie mijn beker stroomt over geluk en vreugde mogen mijn deel zijn

tot in lengte van dagen

ik mag in Uw huis wonen

Eddy Lie

UITGEZET

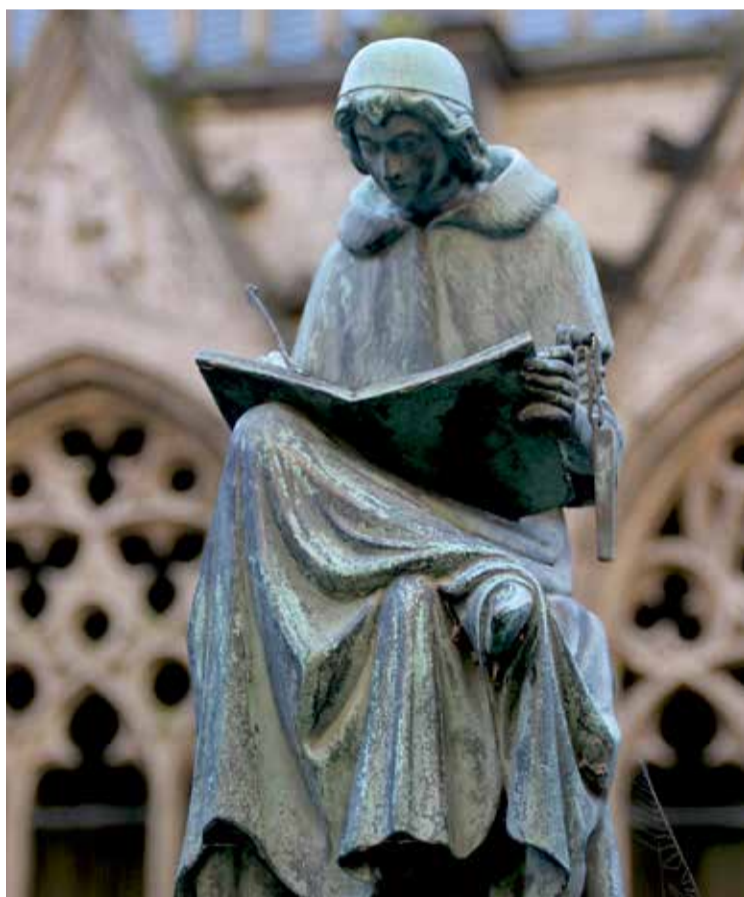
Bekrompen volk steelt de droom van een kind het vindt een vreemd land zwarte gedachten dragen wanhoop aan condens van tranen boven wolken en woestijnzand

eenzaam land eenzaam huis eenzaam bed

UITGEZET!

Cobie Ruijgrok

Domkerk zoekt kanunniken

Piet van Helden
lid werkgroep getijden

Oude tijden herleven in de Domkerk. Een zeer oud gebruik wordt opnieuw in ere hersteld met het instellen van de taak van kanunniken. Zij waren actief in de late middeleeuwen in onder andere de Utrechtse Domkerk. Hun voornaamste taak bestond uit het vieren van de liturgie en het zeven maal daags zingen van het koorgebed.

Getijden

Ook in de huidige tijd worden in de Domkerk de getijdendiensten onderhouden. Iedere maandagochtend is er een ochtendgebed om 7.00 uur, dagelijks (m.u.v. zondag) is er het middaggebed

om 12.30 uur en op zondag- en woensdagavond om 19.00 uur is de vesper. De momenten vormen een bron van inspiratie en bestaan uit een lezing, muziek, samen zingen en stilte. Ze vormen een moment van reflectie en bezinning te midden van de drukte en hektiek van het dagelijks leven.

Voortgang

Om de traditie voort te zetten en om de actuele betekenis van de getijdendiensten te laten voortgaan is Citypastoraat Domkerk nu op zoek naar eigentijdse kanunniken. Het inspirerende voorbeeld van de kanunniken willen we vertalen naar een nieuwe vorm. Dit betekent dat kanunniken op geregelde tijden aanwezig zijn bij de gebeden. Naast dat de aanwezigheid bij de gebeden op zich al een weldaad

* Kanunniken: terug van weggeweest...

is vanwege de verstilling in deze drukke tijd, brengt het ook een bepaalde verantwoordelijkheid met zich mee.

In de praktijk

Hoe ziet het er praktisch uit? Een kanunnik schrijft in voor een aantal malen, of met een bepaalde frequentie, gedurende een bepaalde periode, waarbij hij of zij aangeeft bij de getijden aanwezig te zullen zijn en mede de zang te willen dragen. Een kanunnik verbindt zich aan de taak in beginsel voor een jaar.

Voorbeelden om zich als kanunnik te verbinden zijn

- Kanunnik A: aanwezig bij de vespers op de eerste zondag van maand.
- Kanunnik B: aanwezig op de eerste en derde woensdagavond van de maand.
- Kanunnik C: aanwezig bij de

vespers van de advent en de veertigdagentijd.

- Kanunnik D: aanwezig bij de vespers van de zondagavond met uitzondering van de schoolvakantieperiodes.

Op zondag 15 september is er een informatie- en instructiebijeenkomst na afloop van de dienst om ongeveer 12.00 uur in de sacristie van de Domkerk. Kanunnik worden is niet alleen voor betrokkenen bij het Citypastoraat. Iedereen die zich aangesproken voelt door het idee is van harte welkom. Is kanunnik worden iets voor u/jou? Meldt je dan aan bij Remco de Graas, Domcantor (cantor@domkerk.nl), bij Piet van Helden, lid van de werkgroep getijden (pvanhelden@ziggo.nl) of bij Dompastor Netty de Jong-Dorland (predikant@domkerk.nl).

Citypastoraat Domkerk start seizoen

Vespers in Zuidoost

Op zondag 1 september is er om 17.00 uur een vesper in de Nicolaïkerk. De vesper sluit thematisch aan bij het Festival Oude Muziek en is ook de afsluiting van de bijdrage van de Nicolaïkerk aan het Utrecht Uitefeest. Voorganger is ds Marian van Giezen. Medewerking wordt verleend door de Vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg en Berry van Berkum, orgel. Zie verder elders in dit nummer.

Concerten op zaterdag in de Domkerk

Zaterdagmiddag 31 augustus om 15.30 uur geeft Domorganist Jan Hage een concert op het orgel in de Domkerk. Hij voert werken uit van Richard Wagner, César Franck, Jan Hage en Julius Reubke. Daarnaast brengt Hage vier raps uit eigen oeuvre ten gehore. Dit concert is het laatste van negen in de Orgelzomerserie. Op 7 september wordt de Zaterdagmiddagmuziek verzorgd door het solistenensemble Cantores Martini onder leiding van Domcantor Remco de Graas. Het koor zingt Canticiones Sacrae (Latijnse motetten) van de componist Gesualdo da Venosa (1566-1613). Toegang tot de concerten op zaterdagmiddag in de Domkerk – aanvang half vier – is gratis. In de collecte na afloop verwacht de organisatie een bijdrage van minimaal vijf euro per bezoeker.

Culturele Zondag Uitefeest Domkerk

De Domkerk bruist van de activiteiten. Elke dag kun je er terecht en er is altijd wel iets te doen. Wees welkom in de Domkerk bij Open Huis Open Dom op Culturele Zondag Uitefeest, zondag 1 september tussen 14.00 en 16.00 uur. Het DomCafé met uitzicht op de prachtige Pandhof eraan is open, de DomShop met religieuze artikelen. Er zijn tot 15.00 uur rondleiders beschikbaar, die je alles kunnen vertellen over dit eeuwenoude kerkgebouw, waar Utrecht rond gebouwd is. En er is een imposante tentoonstelling 'Vallen en Opstaan: over de menselijke staat' met werken van Paul van Dongen, Sam Drukker en Janpeter Muilwijk. Vanaf 15.00 uur wordt er muziek gerepeteerd. Wees welkom in de bruisende Domkerk.

Bachcantate in Geertekerk

Na een zomerstop van twee maanden wordt op zondag 8 september het nieuwe cantateseizoen in de Geertekerk geopend met de Bachcantate 'Es ist nichts Gesundes an meinem Leibe' (BWV 25). Solisten zijn: Johanneke Vogel (sopraan), Erik Idema (tenor), Robert Brouwer (bas). Koor en orkest staan onder leiding van Gerrit Maas. De cantatedienst, bij uitzondering ditmaal op de tweede zondag van de maand, begint om 19.30 uur. Toegang is gratis, na afloop is er een collecte.

Bram Schriever

Hoewel het werk in de kerk ook in de zomer gewoon doorgaat, markeert het Citypastoraat Domkerk de periode na de zomer met een startzondag. Daarna beginnen ook de verschillende kringen en groepen weer.

Startzondag

Zoals iedere zondag viert de kerk ook op startzondag op 8 september de dienst van Schrift en Tafel om 10.30 uur. Aansluitend aan de dienst is er gelegenheid elkaar te ontmoeten en samen de lunch te gebruiken om bij te praten na een lange zomer. Op de startzondag zal er extra gezongen worden. 'Zingen' staat centraal naar aanleiding van het recent verschenen Liedboek. Voor de lunch na de maaltijd is iedereen welkom. Het is niet nodig om je vooraf aan te melden.

Kringen

In september starten ook weer allerlei kringen en activiteiten voor verschillende doelgroepen. In het programma zijn zowel groepen die het hele jaar doorlopen alsook activiteiten die een meer thematisch karakter hebben. Via www.domkerk.nl en via de digitale nieuwsbrief worden de laatste mededelingen gedaan zodat een ieder goed op de hoogte kan blijven.

Twintigers/dertigers

Opnieuw gaan dit jaar de kring Twintigers/dertigers en de Martinuskring van start. De twintigers/

* Martinuskring bespreekt het nieuwste boek van ds Carel ter Linden: 'Wat doe ik hier in Gods naam'.

dertigers beginnen op maandagavond 9 september. In deze kring staan studie, uitwisseling en ontmoeting centraal. Het boek 'De Bijbel op de Zuidas' is dit jaar leidraad op de avonden. Twee predikanten, Ad van Nieuwpoort en Ruben van Zwieten maken de

* Het boek 'De Bijbel op de Zuidas' is dit jaar leidraad op de avonden van de twintigers/dertigers in de Domkerk.

lezer in dit boek deelgenoot van hun Bijbelklassen op de Zuidas in Amsterdam. In zeven hoofdstukken maak je kennis met hun kijk op de Bijbel, en het belang van de Bijbel voor zingeving vandaag. Twintigers/dertigers komt eens per maand bij elkaar in het Dom-

café van de kerk. De kring wordt begeleid door ds Netty de Jong-Dorland. Informatie en opgave: telefoon 2400 660, e-mail: predikant@domkerk.nl.

Martinuskring

De Martinuskring richt zich op alle leeftijden en komt ook eens per maand bij elkaar bij één van de deelnemers thuis. Dit jaar bespreken zij het nieuwste boek van ds Carel ter Linden: 'Wat doe ik hier in Gods naam'. Het prikkelende boek heeft nogal wat stof doen opwaaien. Des te boeiender om hierover in gesprek te gaan. De Martinuskring start op donderdagavond 19 september. Info en aanmelding bij Anneke van Steenis, martinuskring@domkerk.nl, telefoon 2322 874.

Lezen-kijken-leren: Elia en Elisa

Op dinsdagmiddag 17 september start de eerste van vier middagen over Elia en Elisa. Vanaf eind september tot en met eind november staan de verhalen over Elia en Elisa centraal in de preek. In de volgende Kerk in de Stad leest u hier meer over. Aanmelden hiervoor kan al bij ds Netty de Jong-Dorland.

Lunchconcert in Stiltecentrum Hoog Catharijne

Donderdag 5 september is er om 13.00 uur weer een lunchconcert in het Stiltecentrum op Hoog Catharijne. Het muziekgezelschap Contact & muziek, bestaande uit Leonoor, Marthe, Erik en Jeannette, woont en werkt samen sinds 2006. De muzikanten willen met hun manier van wonen en leven, muziek maken en lesgeven, mensen inspireren om samen te werken en open met elkaar om te gaan. Het programma voor het concert van dit viola da gamba kwartet bestaat op 5 september uit drie canzones van Giovanni Domenico Rognoni uit 1605. Ook speelt 'Contact & muziek' op achttien zelfgemaakte bamboefluiten van één toon het twaalfde-eeuwse muziekstuk 'Christ ist erstanden'. Als zangkwartet vertolkt het gezelschap het Taizé-lied 'Ubi caritas', van Jacques Bertier (1923-1994). De toegang is gratis, wel is er een collecte na afloop voor het doneren van een vrijwillige bijdrage.

Nog een laatste keer: buurtpastoraat Kanaleneiland

Marieke Sillevius Smitt

Na twaalf jaar is het oecumenisch buurtpastoraat Kanaleneiland gestopt als zodanig. Dit buurtpastoraat is gestart in september 2001 met als doel: een bijdrage te leveren aan het leven en samenleven op Kanaleneiland, op grond van het evangelie.

Door middel van deze column wil ik graag iedereen van harte bedanken voor het meeleven en meebidden en voor het vele en het goede dat we met elkaar beleefd hebben in het samenwerken, samenleven en samen ontwikkelen. In het bijzonder wil ik bij deze mijn directe achterban bedanken voor het in het leven roepen en ondersteunen van het oecumenisch buurtpastoraat: de mensen van de Pniëlkerk-Triumfatorkerk en de Martinusparochie, locatie Wederkomst des Heren. Ook de toenmalige Interkerkelijke Stichting Kerken en Buitenlanders verdient hierin dank. Pastoraat dat ingekleurd wordt door de buurt, dat betekende in Kanaleneiland: meeleven en meedenken met situaties van armoede en uitsluiting, mensen en groepen met elkaar (proberen) te verbinden, uit de machtsstrijden blijven en aansluiten bij de zachte, creatieve krachten

Wat overgedragen wordt aan de BRUG

Een van die groepen is MDC De BRUG. Deze groep staat het dichtst bij het buurtpastoraat vanwege haar oecumenische insteek en nadruk op werken vanuit de behoeftes en belangen van buurtbewoners. De goederenbank, de vrouwenbreigroep en de gebedsgroepen draaien vanaf 1 juli jongstleden onder de vleugels van De BRUG.

Wat blijft: KIDSCAFÉ en Villa Vrede

Kidscafé, de ontmoetingsplek voor basisschoolkinderen op de Mars hallaan, blijft vallen onder de verantwoordelijkheid van Marieke Sillevius Smitt, in samenwerking met Portaal. Met vaste vrijwilligsters Hanna Schravemade en Soraya el Aryani is het het afgelopen seizoen gelukt om een veilige speel- en ontwikkelplek te houden voor en met de kinderen.

Villa Vrede moet ook zo'n plek worden, niet voor kinderen perse, hoewel die ook welkom zijn, maar voor ongedocumenteerde vluchtelingen in Utrecht. Deze doelgroep, vluchtelingen, en met name de mensen die geen verblijfsdocumenten hebben, zullen mijn nieuwe werkveld vormen, in mijn functie als diaconaal missionair predikante. Ik zie ernaar uit om van deze nieuwe ervaringen te mogen vertellen in mijn volgende columns!

van mensen en kinderen, leren van hun waardigheid en deelgenoot worden van onzichtbare en onvermoede netwerken.

Pastoraat dat ingekleurd wordt door Kanaleneiland betekende voor mij: het spel van kinderen, die hun levenslust viertemidden van sloopflats en de vaak moeizame situatie van hun ouders. Een weg zoeken uit de harde straatmentaaliteit, vaak geholpen door de kinde-

ren zelf en later door aan te sluiten bij de methodes van de vreedzame school, vreedzame wijk.

Buurtpastoraat in Kanaleneiland kon niet heen om de verpletterende gevolgen van de herstructureringsprocessen, die door niemand gecontroleerd worden en hun diffuse invloed hebben op de leefbaarheid in de wijk. Buurtpastoraat Kanaleneiland heeft zijn best gedaan zijn steentje bij te dragen aan het ver-

VAN ONDEREN

werven van ruimte voor algemeen gebruik in zelfbeheer voor bewonersgroepen uit de wijk en hun activiteiten en heeft zich altijd proberen in te spannen voor interculturele en interreligieuze samenwerking. Dit alles is natuurlijk niet klaar. Gelukkig zijn er in de loop van de jaren vele groepen opgestaan in de wijk, die voort zullen gaan met bouwen aan elkaar en de wijk. Ik wens al deze groepen volharding en veerkracht en bid hun Gods zegen toe.

Twee nieuwe series: Liedboek en liturgie

Dit voorjaar namen de protestantse kerken het Nieuwe Liedboek in gebruik. In twee zomer- nummers heeft de redactie van Kerk in de Stad daar aandacht aan besteed, met artikelen van ds Geertien Morsink en Roel Bosch. In dit startnummer van het nieuwe seizoen staan wij uitgebreider stil bij deze zang- schat voor de kerken, onder de titel: 'Zingen met heel je hart!'. Bij artikelen over het Nieuwe Liedboek komt telkens de persoonlijke impressie van een scribent over één door haar of hem uitgekozen lied te staan. In dit nummer is dat de impressie van Arie Moolenaar over Lied 973: 'Om voor elkaar te zijn uw oog en oor'.

In het volgende nummer van Kerk in de Stad verschijnt deel I van een andere nieuwe serie, speciaal gericht op (beleving van) de liturgie in onze kerkge- meenten. Deze artikelen zullen gaan over avondmaal, dopen, dia- conie, huwelijksdiensten, kaar- sen, klokken, kosteren, bakkers, kortom: over mensen en hun beleving in de kerk "met alles er op en er aan".

Beide series worden gecoörd- ineerd door de redactieleden Elly Bakker en Arie Moolenaar. Zij houden zich via het redac- tieadres aanbevolen voor comen- taar, reacties en verdere suggesties. De redactie wenst u veel leesplezier in het nieuwe seizoen.

Liedboekavonden in de Domkerk

Bram Schriever

In mei dit jaar werd in Monnickendam het Nieuwe Liedboek gepresenteerd. In de Domkerk is op 11 september de eerste van twee avonden rondom het Nieuwe Liedboek

De presentie van het Nieuwe Liedboek heeft veel aandacht gekregen. Na veertig jaar lijkt ker- kelijk Nederland toe te zijn aan een aanpassing en vernieuwing van het bestaande, bekende rode liedboek.

Recensies en reacties zijn zeer positief te noemen. De diversiteit van de liederen is uitgebreid zon- der dat het liedboek een allegaar- tje is geworden.

Samen zingen

Het Liedboek heeft als ondertitel 'Zingen en bidden in huis en kerk'. Het Nieuwe Liedboek is bedoeld voor gebruik in de eredienst op zon- en feestdagen, maar ook voor getijden, pastoraat en medi- tatie. Op woensdag 11 september en woensdag 30 oktober kan er in de Domkerk uitgebreid worden kennisgemaakt met het Nieuwe Liedboek. Domcantor Remco de Graas heeft op beide bijeenkom- sten de leiding. Deze kennisma- king met het nieuwe Liedboek

* Domcantor Remco de Graas leidt de beide Liedboekavonden.

gebeurt vooral door veel samen te zingen! Op woensdag 11 sep- tember staan de psalmen en can- tica centraal. Op woensdag 30 oktober komen de hymnen en gezangen aan bod. Wees welkom op de Liedboek- avonden in de Domkerk!

Vooraf bent u ook welkom bij de vesper, die (iedere woensdag) om 19.00 uur plaatsvindt in de Dom- kerk.

Voor de Liedboekavonden is de kerk open vanaf 19.45 uur. Ingang via de bruine deur tegenover de Domstraat.

ZINGEN MET HEEL JE HART!

Om voor elkaar te zijn uw oog en oor

Dit is een lied, dat direct tot je hart spreekt. Wie ben jij? Wat doe je? Wat is jouw diep- ste verlangen of drijfveer? We worden als gelovigen en als geloofsgemeenschap bevraagd. Kerken sluiten, predikants- plaatsen worden opgeheven, wijken samengevoegd. Wat komt er niet op ons af? Dan heb ik het nog niet eens over de rol in de samenleving. De wetgeving voegt zich naar de meerderheid. De koopzonda- gen zijn onderwerp van felle discussies, zoals ook het wets- artikel op de Godslastering. Wat bedoel je daarmee? Wil jij als christen vertellen wat ik wel of niet mag doen? Soms duizelt het me. Heel duidelijk is wel, dat de kerk wordt uitgedaagd. Vertel wie je bent, maak duidelijk wat je betekent. Dan klinkt er een lied op uit het nieuwe liedboek. Een lied als een droom, als een vergezicht voor de toekomst. Het is een loflied: Halleluja. We mogen blij zijn, want Christus roept ons op, zijn gezicht te zijn. Ons toe te wenden naar de ander, el- kaar te bezien met vreugde en verwondering.

We mogen er zijn om Chris- tus' wille, om het met ouder- wette woorden te zeggen. We mogen leven uit de goede boodschap, het evangelie. We mogen christenen zijn, in de goede zin van het woord. Daarin mag onze vreugde lig- gen. Het hangt niet van ons af, maar het is de Heilige Geest die ons wil leiden. Daarom spreekt dit lied mij zo aan: voor elkaar zijn !! En tege- lijk er voor de ander zijn: uw oog en oor, uw hand en voet, uw mond en hart; te zien, te horen, op te vangen, te helpen, te troosten, te voeden, op te komen voor de gevangene, de- gene die verwond is, de ander. Het grootste geheim: Uw ge- zicht te zijn! Lied nummer 973.

*Om voor elkaar te zijn
uw oog en oor,
te zien wie niet gezien wordt,
niet gehoord,
en op te vangen wie zijn
huis verloor,
halleluja,*

*om er voor elkaar te zijn
uw hand en voet,
te helpen wie geen helper
had ontmoet:
wie dorst of hongert
wordt getroost, gevoed,
halleluja,*

*om voor elkaar te zijn uw
hart en mond,
om op te komen voor
wie is verstomd,
voor wie gevangene zit of is gewond,
halleluja,*

*roept U ons, Christus,
uw gezicht te zijn,
gerechtigheid en vrede,
brood en wijn,
uw liefde, hoop, geloof –
uw zonnenschijn.
Halleluja!*

Arie Moolenaar

Ook de wijkgemeenten in trek

(vervolg van voorpagina)

Het verhaal over het stu- dentenpastoraat is daar- mee niet af. Studenten vinden hun weg in kerkelijk Utrecht, dus ook binnen de PGU. Naast de EUG met haar diensten in de Janskerk trekken ook an- dere wijkgemeenten, de één meer dan de ander, studen- ten. Verschillende wijkge- meenten bieden activitei- ten aan die voor studenten/ jongeren zijn bedoeld en geven daarmee op hun ma- nier ook invulling aan stu- dentenpastoraat.

Het ligt dus voor de hand te gaan kijken hoe het werk van Jasja Nottelman in het IPSU en de 'stu- dentenactiviteiten' van de diverse wijkgemeenten aan elkaar kun- nen worden gekoppeld, elkaar kunnen aanvullen en stimuleren. Dat vraagt er tevens om dat Jasja meer 'gezicht' krijgt in de wijkge- meenten. Vandaar de werkgroep die op 27 juni werd gevormd.

Een nogal organisatorisch verhaal, vindt u misschien, maar dan haast ik mij eraan toe te voegen dat dit 'plaatje' voor een goed begrip misschien noodzakelijk is, maar dat het natuurlijk om de inhoud gaat. En die kwam 27 juni dan ook nadrukkelijk aan bod.

Missionair

De vraag is namelijk op wie het studentenpastoraat zich moet richten. Op kerkelijk actieve stu- denten? Maar die weten de weg doorgaans te vinden. Het stu- dentenpastoraat is er ook voor

* In de UITweek had IPSU de gelegenheid zich te presenteren. Op de Uithofmarkt was er veel belangstelling voor het materiaal, er ontstonden gesprekken over het hoe en waarom, folders werden meegenomen en diverse ballonnen met een wens kozen het luchtruim. Opvallend was de open houding van studenten. Regelmatig bleek er interesse te zijn voor levensbeschouwing en/of geloof (foto Jasja Nottelman).

hen, zeker, maar evenzeer voor studenten die minder gauw in beeld raken omdat zij 'niet zo betrokken' of 'niet zo gelovig' zijn, of helemaal niet betrokken of helemaal niet gelovig. Het is heel goed mogelijk dat zij belangstel- ling hebben voor een gesprek over levensvragen of op zoek zijn naar verdieping. Anders gezegd, het studentenpastoraat is (ook) een missionaire activiteit. De bij- eenkomsten en contacten die worden aangeboden kunnen voor een brede groep van belang zijn. Voor het benaderen van die bre- dere groep studenten, maar ook voor het contact met studen- tenverenigingen, universiteit en

hogescholen is het trouwens van wezenlijk belang om als kerken gezamenlijk op te trekken, en dus niet enkel als PGU.

Marketingplan

Hoe dan ook, de grote vraag is hoe je als kerken met deze bre- dere groep contacten kunt leg- gen. Globaal genomen zijn twee manieren genoemd. Gelovige studenten kunnen meehelpen om met niet of nauwelijks ker- kelijk betrokken studenten in gesprek te komen. Immers, ieder heeft wel een eigen netwerk met ook mensen die in aanmerking komen voor zo'n contact. Een tweede weg zou kunnen zijn

gebruik maken van het PGU- ledenbestand en studenten die daarin voorkomen benaderen. Maar er is meer. Ondanks intro- ductieactiviteiten en diverse vormen van publiciteit is het studentenpastoraat vrij onbe- kend onder studenten. Dat kan veranderen als er een herken- bare presentatie op de Uithof wordt gecreëerd, bijvoorbeeld met een eigen prikbord of balie bij de entree. Dat zou een brug kunnen scheppen tussen de Uithof en wat in 'de stad' gebeurt. Er zijn meer mogelijkheden om IPSU – of hoe het misschien in de toekomst gaat heten – 'op de kaart te zetten'. Op verzoek van IPSU hebben twee studenten International Marketing Manage- ment van de Hogeschool Utrecht onlangs een marketingplan opge- steld dat volgens Jasja Nottelman veel waardevolle tips bevat. De nieuw gevormde werkgroep van de PGU kan daarmee aan de gang en zelf zal ze ook met verdere bouwstenen komen om de wijk- gemeenten te helpen van beteke- nis te zijn voor meer studenten.

Werkgroep PGU

De werkgroep - bedoeld als denktank rond Jasja - gaat nu eerst inventariseren wat er momenteel in de PGU allemaal gebeurt voor studenten. Ze wil verder het (PGU) netwerk van mensen die betrokken zijn bij stu- denten versterken en het beleid voor studentenpastoraat van de PGU op langere termijn ontwik- kelen. De werkgroep telt inmid- dels al een flink aantal deelne- mers, maar uitbreiding is mogelijk. Interesse? Meld je dan aan bij Jasja Nottelman, eug@nottelman.net.

Bazaar in de Bethelkerk

Vrijdag 6 september van 16.00 tot 21.00 uur en zaterdag 7 september van 10.00 tot 15.00 uur is er weer bazaar in en rondom de Bethelkerk. Dit jaarlijks terugkerend evenement van de protestantse wijk-gemeente Zuilen biedt voor elk wat wils en er is van alles te beleven, zoals het rad van avontuur, een grote verloting met mooie prijzen, meubel- en kinderplein, tweedehands kleding, fruit, boeken, curiosa, sfeerartikelen en nog veel meer. Ook de inwendige mens wordt niet vergeten: er worden oliebollen gebakken, er is soep, broodjes kroket, patat en natuurlijk ook koffie met gebak.

De Bethelkerk staat aan de Burgemeester Norbruislaan 1 in Utrecht-Noord.

De opbrengst van deze bazaar komt ten goede aan drie goede doelen, te weten: de voedselbank van Zuilen, het werk in onze kerk (wijk) en een waterputtenproject in Indonesië.

Bibliodrama in de Bethel

Wie bezig wil zijn met de Bijbel als een dynamische lieflijke ervaring kan dat ondergaan tijdens een workshop Bibliodrama in de Bethelkerk. Elke derde maandag van de maand om 20.00 uur helpen Seintje Bos, Auli van't Spijker en Tineke Zijlstra bij het verkennen van een Bijbelgedeelte, in wisselwerking met elkaar. Ondervinding is de beste leermeester, want het is ondoenlijk om de ervaring van de dynamiek te beschrijven. Wacht niet met aanmelden want om goed te kunnen inspelelen op elkaar, hanteren we een maximum van twaalf mensen. De eerste keer van dit nieuwe seizoen is 16 september, 20.00 uur. De kosten bedragen vijf euro.

Aanmelden kan bij Tineke Zijlstra, j.hutzij@worldonline.nl. Het geheel van de kerkelijke winteractiviteiten in Zuilen staat op de website www.protestantszuilen.nl.

Presentatie cd USQ in Domkerk

Tijdens de jaaropening van de Utrechtse Marnix Academie op maandag 2 september in de Domkerk (19.30 uur), presenteert het Utrecht String Quartet (USQ) een bijzondere cd. Het gaat om de allereerste opname van de strijkkwartetversie van Tsjajkovski's Kinderalbum.

De Marnix Academie doet samen met het USQ een uitgebreid educatieproject, waarbij haar studenten samen met leerlingen van partnerscholen onderzoek doen rondom Tsjajkovski's Kinderalbum. De bewerking voor strijkkwartet van dit meesterstuk van de Russische componist is van Rostislav Dubinsky, bekend van het Borodin Kwartet. De cd wordt aangevuld met het Derde Strijkkwartet, waarmee USQ dan meteen haar cyclus met het volledige strijkkwartetoeuvre van Tsjajkovski afsluit. Het eerste exemplaar van de nieuwe USQ-cd wordt op maandag 2 september in de Domkerk aangeboden aan Maarten van Rossem.

Overeenkomsten en verschillen

* De Cappella di San Nicolai samen met de vespercantorij tijdens een vesper (foto Steven Slappendel).

(vervolg van voorpagina)

De liturgie van de vespers is in grote lijnen gelijk, maar door het gebruik van verschillende ordinaria op de eerste en de derde zondag zijn er ook wel verschillen. In de vespers in de Nicolaïkerk ligt de nadruk op de vocale kerkmuziek. Aan de vespers werkt meestal de vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg

mee, maar af en toe zijn er ook gastcantorijen.

Op eerste Advent, 1 december, zingt traditiegetrouw de Marcuscantorij, dit keer dus in de Nicolaïkerk. Verder werken regelmatig vocale solisten mee. De bijdrage van de cantorij in de liturgie varieert, de ene keer wordt een psalm gezongen in de stijl van een Engelse 'chant', de andere keer een groot Magnificat. Bij de keuze van de muziek wordt geput

uit de kerkmuzikale rijkdom van alle eeuwen: van gregoriaans tot werken van hedendaagse componisten onder anderen Toon Hagen en Jeroen Snijders. De vaste organist is Berry van Berkum, die ook een groot aandeel heeft in de viering. Vier cantates zullen dit seizoen klinken: op 29 september de cantate 'Herr Christ, der einge Gottessohn' (BWV 96) van J.S. Bach; op 12 januari: 'Mein liebster Jesus ist verloren' (BWV 154); op 20 april (eerste Paasdag) het Osteratorium (BWV 249) en op 29 juni "Meine Seele erhebt den Herren" (BWV 10).

Verstilling

Bij de maandelijke vespers in de Marcuskerk ligt de nadruk op verstilling. We zitten in een kring rond de Paaskaars. De liederen worden in een overleg van voorganger en organist Karel Demoet zorgvuldig uitgezocht, passend bij het thema en goed zingbaar door de gemeente. Karel Demoet verzorgt, samen met andere musici, meditatieve muziek. Naast of samen met het orgel hebben in het afgelopen jaar piano, dwarsfluit, blokfluit, saxofoon, altsaxo-

foon en sopraan geklonken. Aan de vespers op eerste Advent en op de eerste zondag van de veertigdagentijd werkt de Marcuscantorij onder leiding van Karel Demoet mee.

Eigen stijl

De vespers in Zuidoost hebben zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot vieringen met een eigen stijl. Hoewel maar weinig mensen beide vespers bezoeken (beide vieringen hebben blijkbaar hun eigen publiek) wordt aan de gezamenlijkheid grote waarde gehecht door de vespercommissie en de kerkenraden.

Als u de vespers nog niet hebt bezocht, willen we u van harte uitnodigen om er eens één bij te wonen. En behoort u bij de vaste bezoekers van één van beide vespers, bezoekt u dan ook eens de andere vesper. Dan houdt u de draad van de lezing vast en ervaart u zowel de verschillen als de gezamenlijkheid. Attendeer ook anderen op onze (cantate)vespers, want het is toch wel uniek om deze schitterende kerkmuziek in een vespercontext te horen in plaats van in een concertzaal.

Zingen voor iedereen

Op vrijdag 20 september vindt in de lutherse kerk de negende Meezingnacht plaats. Deze avond wordt een muzikale wereldreis gemaakt langs onder meer de aardse energie van Afrika, de melancholie van de Balkan en de diepe bezinning van India. De Meezingnacht is toegankelijk voor iedereen met zin in zingen, zowel beginnende als ervaren zangers. Alle liederen worden in een ontspannen sfeer ter plekke aangeleerd. De zang wordt begeleid met gitaar, accordeon, viool en percussie, aangevuld met prachtige improvisaties op saxofoon. De Meezingnacht in de kerk aan de Hamburgerstraat op vrijdag 28 september begint om 20.00 uur en duurt tot ongeveer 23.30 uur. Kosten voor deelname bedragen vijftien euro; houders van een U-pas betalen een tientje. Aanmelding kan via mail: zing@meezingnacht.nl. Verdere informatie staat op de website www.meezingnacht.nl.

* Archiefphoto van een Meezingnacht in Utrecht.

Suddereren over Van der Werf

Daan van der Waals

Een hele pagina trok Kerk in de Stad kort voor de zomer uit om de indrukwekkende biografie over ds Hans van der Werf – 'founding father' van het Citypastoraat van de Domkerk – te bespreken. Wat zou ik daar nog aan toevoegen?

Nou, om te beginnen een persoonlijke noot. Het heeft wel iets aardigs om in zo'n monumentaal werk je bloedeigen zuster tegen te komen! Zus Dini was eind jaren zestig vicaris onder Van der Werf, met Utrecht-Noord als haar eigen werkterrein, en het is dus geen wonder dat auteur Ries den Dekker, ooit zelf vicaris bij Van der Werf, ook Dini een paragraaf waardig keurt. Bovendien is ze te zien op een foto vanuit de Buurkerk, waar het beroemde vertaalgroepje van Van der Werf – in de wandeling 'de Vertaling' genoemd – maandelijks bijeenkwam.

Van der Werf eiste heel veel van zichzelf maar niet minder van zijn medewerkers, en stond er niet altijd bij stil dat dit een zware wissel trok op hun uithoudingsvermogen. Met zijn werkdrijf joeg hij mijn arme zuster welhaast over de kling, en omdat hij dat niet zag en zij daar zelf niet over durfde beginnen zocht zij haar toevlucht bij de rector van het seminarie, Ernst Beker, en klaagde hem haar nood. Die zou

Hans er wel over aanspreken... Het is een van de vele dingen die ik nu weet dankzij dit heerlijke boek. Nee, in de persoonlijke relaties was Van der Werf niet altijd sterk, dat wordt op meer plaatsen in de biografie opgemerkt, maar onvergetelijk, visionair en inspirerend was hij wel, en haar nooit met hem gedeelde wanhoop verhinderde Dini in elk geval niet hem te vragen haar in het ambt te bevestigen toen zij in 1970 aan de slag ging als studentenvredikant in Groningen.

Maar het is ook om de tekst op de achterflap dat ik het lijvige boek over de man die het Citypastoraat in de steigers zette nog eens naar voren haal. Pieter Oussoren schreef voor die flap een soort hommage waarin hij onder meer Van der Werf eert als 'grootvader' van zijn Naardense Bijbel, en hij besluit: "Iedereen vraagt zich af wat er te doen is tegen kerkverlating en krimp. Laten we eerst eens lezen over Hans van der Werf!".

Fascinerende zinnen vind ik dat Raadselachtig zelfs, want hoe zou Pieter dit nu bedoelen? Bedoelt hij dat wij, na Van der Werfs leven en werk ter harte te hebben genomen, de kerkverlating tot staan kunnen brengen? Dan verdienen Ries den Dekker en uitgever Jan de Vlieger wel een standbeeld. Of bedoelt Pieter eerder iets in de trant van:

'Wat een gezeur toch over kerkverlating! Houd er een keer over op! Lees het boek over Van der Werf en dan snap je waar het werkelijk om gaat. Ga daarmee aan de gang!'

U denkt misschien: 'bel Pieter er over op en vraag het hem', maar een columnist belt niet. Die suddert wat achter zijn computer en laat zich leiden door eigen mijmeringen. En dat doe ik nu ook. Zou er – vraag ik mij af – een nieuwe Hans van der Werf moeten opstaan? En zou dat kunnen? Iemand dus die even gedreven en hartstochtelijk geconcentreerd is op wat de Schrift ons in het leven van alledag te zeggen heeft, en niet minder gedreven om wat hij dan vindt in kerkelijke praktijk om te zetten. Voor geen deur wijkend, dromen dromend, plannen makend, op allerlei fronten actief, als het moet voor de troepen uit... En niet rustend zolang het dag is.

Ach, we zijn zo vaak zo moe in de kerk, van al dat geploeter over kerkverlating en het hoofd boven water houden, dat de ware inspiratie ons ontbreekt, maar juist dan zijn Van der Werfs bezieling en overtuigingskracht goud waard. De hoekige en weerbarstige kant van zijn karakter nemen we dan maar voor lief. Alhoewel... ik weet niet of ik het lang uitgehouden zou hebben met zo'n heerszuchtige en alomtegenwoordige figuur naast, laat staan boven mij.

VAN DAAN

Los van de persoon had ik ook iets willen schrijven over de gedachten en opvattingen die zijn werk typeerden. Want die zijn ook nu de moeite waard. Niets staat bij hem op zichzelf, alles hangt met elkaar samen, of het nu gaat om vieren, leren en dienen, om verleden, heden en toekomst, om kerk en wereld, om kerk en Koninkrijk Gods, om de schoonheid van de liturgie en "uw dienst in de wereld begint nu". Maar genoeg gesudderd. Hopelijk haalt u zelf ook wat uit dit boeiende boek, waaruit sympathie voor deze verlegen mannetjesputter op welhaast iedere bladzij is te proeven.

DSTOOS WOLTERS 'PROJECTDOMINEE' IN OVERVECHT

'We moeten elkaar in de breedte dragen'

Vraaggesprek met ds Toos Wolters voor haar intrede op 8 september in de Johannescentrumgemeente.

Anneke de Klerk

Op een warme zomermiddag stappen Jan de Kruijf en ik de nieuwbouwwoning binnen van Toos en Martin. Er wordt hard gewerkt aan de binnenkant om het huis echt bewoonbaar te maken. We zitten gemoedelijk op drie campingstoelen in de lege woonkamer...

Toos, hoe kwam het dat je op onze advertentie reageerde?

Daar hoeft Toos niet lang over na te denken: "Julie gemeente spreekt me aan. In tegenstelling tot andere gemeentes wordt expliciet genoemd, dat er ruimte is voor verschillende vormen van geloofsbeleving en het gesprek daarover." Het streven naar openheid op dit punt trekt Toos bijzonder aan, evenals het oecumenische karakter van de Johannescentrumgemeente.

Toos: "Ik vind het ook leuk om weer in de stad te kunnen werken, het bruisende, het snellere, hier gebeurt het en de noodzaak tot verandering is groter dan op het platteland. Hier merk je bijvoorbeeld dat andere godsdiensten veel dichterbij zijn gekomen. Ik heb in beide settings gewerkt. In Arnhem-Zuid in een nieuwbouwwijk. Daar waren ook intensieve oecumenische contacten, in mijn studententijd leerde ik al met rooms-katholieken samen te werken.

De cantorij met een echte musicus vind ik een lot uit de loterij. Muziek en liederen dragen de vieringen. Ik verheug me erg op de samenwerking met Wick Gispén."

Hoe zie je jouw taak als gemeentepastor?

"De verhalen uit de Bijbel zijn zo kostbaar. Ik heb in toenemende mate gemerkt dat ze van alle tijden zijn. Ze gaan over mens zijn, individueel en met elkaar. Ze gaan over ons, alleen de cultuur waarin ze destijds speelden is anders. Ik laat de verhalen door me heen gaan, waarbij het een zoektocht is om te kijken waar ik nu zelf sta. Jezus wandelde rond met zijn leerlingen en ik loop mee, speurend naar wat raakt, zin geeft, hoop biedt, zoals je rondloopt in een museum – zo ongeveer. Dit zal in mijn overwegingen doorklinken. Ik vind het leuk om een bijbelboek in een serie te bespreken, een actueel thema zou ook aan bod kunnen komen. Het leesrooster volgen wil ik wel, maar ik wil ook de vrijheid houden als het niet past."

Jeugd

"Ook voor de kinderen en jeugd zijn de verhalen belangrijk. Ze leren je keuzes te maken, ze geven richting aan je leven en je kunt aan ze refereren als je dat nodig hebt. Voor het begrijpen van kunst en literatuur heb je de kennis van de verhalen nodig!

De ouders kennen elkaar in deze gemeente, de kinderen hebben het nodig om andere gelovige kin-

deren te ontmoeten, omdat dat op school niet meer zo vanzelfsprekend is."

Hoe verhoudt zich jouw werk tot dat van de buurtpastor Erna Treurniet?

"Ik werk voor tachtig procent gedurende vijf jaar, een project dus. Het is mijn doel het profiel van de Johannescentrumgemeente herkenbaar neer te zetten. Het gemeentepastoraat en het vormingswerk komen voor mijn rekening. Het buurtpastoraat voor mensen aan de rand van de samenleving is het werkveld van

een nieuwe wijk ging werken. In een nieuwbouwwijk van Arnhem kon ik samen met mijn collega de gemeente opbouwen en samenwerken met de rooms-katholieke parochie. Overigens ben ik geen vergadertijger.

In de tussentijd heb ik een studie psychosynthese gedaan. Daardoor heb ik de wereld buiten de kerk beter leren kennen. Ik heb ervaren wat voor een beperkt beeld mensen vaak van de kerk hebben. Mijn medestudenten waren allemaal zinzzoekers, zoals

Hoe denk je over de toekomstige kerk?

"Ja, hoe zet je de kerk neer in deze tijd?

De maatschappij verandert en de landelijke kerk wil daar op inspelen. De plaatselijke gemeentes vinden dat lastig, maar het is duidelijk, dat je de kerk niet buiten die veranderingen kunt houden. We moeten elkaar in de breedte dragen. Door de verschillende groepen binnen de Johannescentrumgemeente is dat best complex. Niet iedereen zal zich honderd procent thuis gaan voelen. Ik

*Toos Wolters: "... Ik wil zo lang mogelijk proberen uit te leggen waar we naar toe werken"... (foto Anneke de Klerk).

Erna Treurniet. Zij is op de plekken waar nood is in de wijk. Door haar aanwezigheid krijg ik veel meer en sneller zicht op de wijk. We zullen elkaar dan ook informeren en aanvullen". Toos heeft er zin in om met Erna te gaan samenwerken.

Sleutelfiguren

Hoe word je ingewerkt?

"Ik heb een programma waarbij ik in de eerste ronde verschillende mensen spreek, sleutelfiguren in de gemeente. Hierdoor weet ik nu meer over de geschiedenis, de sterke en zwakke kanten van de gemeente, klachten en wensen en hoe de situatie nu is. In de tweede ronde ga ik kennismaken met de verschillende werkgroepen."

Wat neem je van vroeger mee?

"Enthousiasme, realisme, brede ervaring en zelfvertrouwen. Dit heb ik opgebouwd in de tijd, dat ik eerst in een dorp en daarna in

zoveel mensen in deze tijd. Ik ben er stellig van overtuigd, dat er zinzzoekers zijn, die behoefte hebben aan een kerk als de Johannescentrumgemeente."

Speerpunten

Is er ruimte om iets stedelijks te doen?

"Ik ben om te beginnen naar een bijeenkomst van het collegiaal beraad geweest. De sfeer was fris, jong en licht, terwijl de meeste collega's rond toch de 50 jaar zijn. Ik wil daar graag van gedachten wisselen en inspiratie op doen. Een nieuwe generatie predikanten lijkt meer in de breedte te kijken. Ik wil natuurlijk veel, maar moet me ook beperken tot de vijf speerpunten:

- Voorgaan in de vieringen
- Vernieuwing mogelijk maken
- Crisispastoraat en begeleiding
- Vormingswerk
- Deel uitmaken van een stedelijke kerk"

wil zo lang mogelijk proberen uit te leggen waar we naar toe werken."

Openheid

"Ik heb gemerkt dat buitenstaanders in onze vieringen openheid en ruimte ervaren. Dat is een goed uitgangspunt. Verder zullen we moeten werken aan een laagdrempelig nieuw kerkmodel, want de verenigingskerk is passé. Het lidmaatschap van een kerk is niet meer vanzelfsprekend. Dit moet in de komende vijf jaar groeien en zich aftekenen. De beste ideeën komen soms even in een flits langs. Die moeten we herkennen en oppakken."

Kortom, Toos heeft er zin in. Ze wordt nu al de 'projectdominee' genoemd. Het is spannend om een vaste aanstelling in te ruilen voor een tijdelijke. Ze vindt de baan uitdagend en zal wakker blijven om het doel te bereiken, waarbij de juiste implementatie van belang is. Over twee jaar wil ze wel weer geïnterviewd worden. Dan kunnen we zien hoe de vorderingen zijn van de vernieuwing in de Johannescentrumgemeente. We wensen Toos heel veel succes bij haar nieuwe werk.

Bevestigingsdienst ds Lydia Kansen-Brasz

Op zondag 8 september vindt in de Nieuwe Kerk de bevestigingsdienst van Lydia Kansen-Brasz plaats. De dienst begint om 16.00 uur. Tijdens deze dienst zal zij als missionair predikant worden verbonden aan onze gemeente. De wijkpredikant van de Nieuwe Kerk, ds Carol van Wieren, zal voorgraan in deze dienst. Iedereen is van harte uitgenodigd om erbij te zijn.

Lydia Kansen-Brasz heeft een ruime ervaring als predikant en in verschillende facetten van kerkenwerk. Zij is werkzaam geweest als (interim) predikant te Haamstede, Marienberg en Ommen. Voor haar beroeping door de Nieuwe Kerk was zij werkzaam als geestelijk verzorger in een zorgorganisatie, waar zij onder andere verantwoordelijk was voor het inhoud geven aan de protestants christelijke identiteit van de organisatie. Daarnaast is zij bestuurslid van New Wine Nederland. Lydia Kansen-Brasz is woonachtig in Hilversum, waar haar echtgenoot als missionair predikant is verbonden aan de Protestantse Gemeente Hilversum.

Na de dienst is er gelegenheid om samen koffie/thee te drinken en nader kennis te maken. De kerkenraad van de Nieuwe Kerk is blij en dankbaar dat ds Kansen-Brasz samen met de gemeente invulling wil geven aan hun verlangen om missionair aanwezig te zijn in de wijk en in de stad. Zij zien uit naar een inspirerende samenwerking in het vertrouwen dat Jezus Christus hun daarbij voorgaat!

De dienst vindt in de middag plaats om ook mensen (predikanten) buiten de gemeente de gelegenheid te geven om deze feestelijke middag mee te maken.

'Social sofa' onder motto Romeinen

Bij de Marcuskerk komt het project 'Social Sofa' van de grond: ontmoetingsbanken die aan het water in het nieuw aan te leggen park voor de Marcuskerk worden geplaatst. Het is de bedoeling dat er veel mensen aan de banken gaan werken. Kinderen van de nieuwe school werken in verschillende groepen mee, moskeegangers, nieuwe bewoners uit de appartementen aan de overkant van de straat, maar Marcuskerkgangers, kunnen hun steentje bijdragen. En dat letterlijk. De kale stenen banken worden namelijk voorzien van mozaïekwerk. Het thema is: 'Romeinen'. Immers dwars door de nieuwe school en achter de kerk ligt de oude grens van het Romeinse rijk. De tekeningen die kinderen van de school over dit onderwerp maken, worden overgezet op de banken.

Vraag uit deze protestantse wijkgemeente is: wie wil een paar weken meewerken aan de banken? Het gaat om, zoals het zich laat aanzien, werk op de maandag en de dinsdag. Het werk gebeurt onder begeleiding van Carin van Dongen, kunstnares uit de wijk. Men kan zich aanmelden via: social-sofa@marcuskerk.nl.

"Ik ben er stellig van overtuigd, dat er zinzzoekers zijn, die behoefte hebben aan een kerk zoals de Johannescentrumgemeente"

Boek over kerken op het Domplein

Op Monumentendag verschijnt het boek 'De eerste kerken op het Utrechtse Domplein'. Bij voorintekening en -betaling is het voor tien euro verkrijgbaar.

Al bij de eerste grote opgraving op het Utrechtse Domplein in 1929 werd de vraag gesteld naar de aanwezigheid van de eerste kerken aldaar. Het resultaat bleef echter decennialang onduidelijk. Omstreeks Open Monumentendag 1992 werd als groot nieuws gepresenteerd dat de Heilig-Kruiskapel, die vroeger tussen de Domkerk en de kerk van Sint-Salvator stond en die tot dan voor tiende-eeuws werd gehouden, wel eens 'het Sint-Maartenskerkje van Willibrord' van omstreeks 695 zou kunnen zijn. In de zomer van 1993 vond een heropgraving van een deel van de kapel plaats.

Inmiddels zijn we meer dan twintig jaar verder. Er hebben sindsdien nog enkele heropgravingen plaatsgehad en men is bezig met het inrichten van een ondergrondse presentatie waar waarschijnlijk ook de resten van de eerste kerken voor het publiek zichtbaar zullen worden gemaakt en gehouden. De afgelopen decennia zijn in tussen ook verschillende publicaties verschenen waarin de vragen met betrekking tot die eerste kerken werden behandeld. Daarbij traden grote verschillen van inzicht aan het licht en verschoven standpunten.

In de publicatie 'De eerste kerken op het Utrechtse Domplein', die ook weer op Open Monumentendag verschijnt, geven de auteurs - de historici dr. Charlotte J.C. Broer en dr. Martin W.J. de Bruijn opnieuw een samenhangende visie op de eerste kerkenbouw in Utrecht. In het tweede deel van dit boek geven ze een overzicht van wat er de afgelopen twintig jaar over de problematiek geschreven is. Het geheel biedt een boeiende caleidoscoop van ideeën en ontwikkelingen in het denken over de eerste kerken op het Utrechtse Domplein.

'De eerste kerken op het Utrechtse Domplein. Een samenhangende visie' (ISBN: 978-90-805772-6-8) is vanaf maandag 16 september in de boekhandel verkrijgbaar. Het boek telt honderd pagina's en is voorzien van schema's, plattegronden en verschillende afbeeldingen. De winkelprijs bedraagt € 11,95. Tot de datum van verschijnen bestaat de mogelijkheid tot voorintekening met korting. Het boek wordt dan zonder bijkomende kosten thuisbezorgd. Dit kan door tien euro over te maken op bankrekeningnummer 40.41.432 ten name van C.J.C. Broer, Stadionlaan 41, 3583 RB Utrecht, onder vermelding van: 'De eerste kerken' (IBAN: NL86 INGB 0004 0414 32). Handig is de juiste adresgegevens apart door te geven (cjb@casema.nl of telefoon 254 1994). Na ontvangst van de betaling en het uitkomen van het boek zal 'De eerste kerken op het Utrechtse Domplein' worden opgestuurd.

Toekomstmuziek op het Domplein?

Herbouw Domschip (II)

Deel II in de serie 'Herbouw Domschip' is geschreven door Eddy Reefhuis, predikant van de Oude Kerk in Amsterdam. Evenals eerder ds Bert Kuipers van de Rotterdamse Laurenskerk dat in deze reeks deed, geeft ook ds Reefhuis zijn mening over het ambitieuze plan van de Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk. Het verschil tussen hen beiden is, dat de Amsterdamse predikant meer de nadruk legt op het multifunctionele gebruik van het gebouw, terwijl zijn collega van '010' het stedenbouwkundige aspect van het kerkgebouw benadrukte.

In de volgende aflevering van de reeks 'Herbouw Domschip' geeft de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht zijn visie op het plan van de stichting.

Lezers kunnen nog altijd reageren op deze vorig jaar gestarte - en dit na-jaar eindigende - artikelenreeks. Redactionele bijdragen, liefst met illustraties van goede grafische kwaliteit, kunnen worden gestuurd naar kerkinde-stad@protestant-utrecht.nl.

Eddy Reefhuis

Wie gaat er nou een kerk herbouwen die driehonderd jaar geleden is weggevaaid? Die vraag kwam bij me boven toen ik hoorde van het plan om het schip van de Dom te herbouwen. En die vraag is na lezing van de vorige artikelen in Kerk in de Stad niet verdwenen. Mijn collega Bert Kuipers uit Rotterdam denkt dat ze in Utrecht niet weten wat ze missen. Ik denk dat ze in Utrecht heel goed weten wat ze hebben. De Utrechtse Dom staat als een huis dat aan talloos veel mensen onderdak biedt, voor een kwartier of langer. Muziek, stilte, ruimte, kunst en traditie, en vieringen die al die dimensies met elkaar verbinden en mensen daarin een plaats geven en op weg helpen - God is er met handen te tasten.

Herbouwen mag ik het van de initiatiefnemers niet noemen, geloof ik. Zij hebben het liever over afbouwen. Of, nog mooier: voltooiën. Maar kun je zo eenvoudig voorbijgaan aan al die generaties die kennelijk niet in staat waren om volgens de regels van de kunst het schip te bouwen, en na de storm al evenmin om dat te herstellen? In het Johannesevangelie is de wind die waait waarheen hij wil, soms de getuige van die bijzondere geest die zich al evenmin naar onze wensen plooit. Maar juist daarom vindt Jezus die de moeite waard om ernaar te luisteren. Opnieuw een kerk op het Domplein, in een stijl die al zeshonderd jaar verleden tijd is - en nu zo degelijk dat het nooit meer wegwaait - voltooi je dan geschiedenis of gum je die zo uit?

Verbinding

Maar ik kan niet heen om de deskundigheid en inzet van de initiatiefgroep. Hier gebeurt iets, dat is duidelijk. En hoeveel plezier ik ook heb ik de Dom zoals die nu is, die bakstenen muur waarmee de kerk nu naar het plein is afgesloten, die schreeuwt natuurlijk om iets anders, iets nieuws. Dat dit initiatief niet puur kerkelijk is, maar dat er ook mensen van buiten de kerk bij betrokken zijn, spreekt me zeer aan. Want die verbinding tussen kerkelijk en seculier is in mijn ogen inhoudelijk de grootste winst

van de constructie waarin wij kerk zijn in de Oude Kerk, als huurder van een seculiere stichting die het gebouw exploiteert (zie kader).

Exposities

De stichting haalt, voor de exploitatie en in de toekomst ook in het kader van haar eigen beleid, tentoonstellingen binnen die de organisatiekracht van de kerkelijke gemeente ver te boven gaan. Nog afgezien van de inhoudelijke vragen die een kerkenraad kan hebben bij bijvoorbeeld de World Press Photo-tentoonstelling, die de laatste veertien jaar steeds in de Oude Kerk te zien was. Nu wij als kerkelijke

gemeente eenvoudig met die vaak schokkende beelden werden geconfronteerd, was dat aanleiding voor bijzondere diensten, waarin we onze liturgie vierden tussen en om de foto's. Daardoor kijken we niet alleen anders naar die foto's, maar werpen die foto's soms ook nieuw licht op 'onze' teksten, en blijken die opnieuw anders dan wij dachten.

Dat gebeurt ook bij de jaarlijks terugkerende expositie van Rietveldstudenten in de Oude Kerk. Die heeft bovendien als voordeel dat je de makers van het werk kunt ontmoeten. Die raken meer en meer betrokken bij de kerkdienst waarin we tijdens de expositie aandacht aan hun werk besteden. Afgelopen jaar heb ik met een van hen samen geprekeerd. En bij het aansluitende forum over kunst en religie meldde ze opgewekt, dat ze onze dienst net

* Kerkgangers oog in oog met de Rietveldtentoonstelling in de Oude Kerk (foto's Harro Lowie).

zo confronterend hadden gevonden als wij hun kunstobjecten. En dat was geen klacht.

Beeldenstorm

Zulke confrontaties zijn heilzaam. Ze dwingen ons andere taal en andere beelden te zoeken. En vreemd genoeg hervinden we tegelijkertijd zo onze eigenheid en onze kracht. Of is het niet de onze? Deze zelfde Rietveldtentoonstelling was twee dagen eerder geopend door de directeur van de seculiere stichting Oude Kerk. Aansluitend bij het thema van de tentoonstelling: 'Beyond Babylon', las ze het Bijbelverhaal van de toren van Babel. En legde vervolgens voortreffelijk uit, hoe het verbreken van het universele begrip ruimte maakte voor verzwegen waarheid. Dat de Rietveldstudenten daarin hun eigen beeldenstorm herkenden, verraste haar niet. Maar dat ik, de predikant, het een uitstekende en orthodoxe uitleg vond, kon ze nauwelijks geloven. En ik moet toegeven: in de kerk hoor je dit verhaal weinig, en zulke doeltreffende uitleg ervan nog minder. Beeldenstorm heeft bij ons zijn perspectief wat verloren. Mijn bijval sprak haar wel aan. Maar om haar beeld te verbreken, dat de kerk op alle mogelijke manieren probeert een tanende traditie in stand te houden, moet er meer gebeuren. Meer van zulke confrontaties bijvoorbeeld.

Paasjubel...

Bevorder je dat met de herbouw van een middeleeuwse kerk? Toen een paar jaar geleden de Ronde van Italië in Amsterdam startte, zei de toenmalige directeur van de stichting Oude Kerk schertsend, dat wat hem betreft die etappe wel door de kerk had mogen voeren. In dat licht is het open Domplein eerder een buitenkans dan een probleem. Als tenminste de spanning tussen toren en kerk en de ruimte daartussen aan de orde kan komen, de spanning ook tussen openbaar en bijzonder, voor iedereen toegankelijk en aan ieders greep ontheven, de spanning ook tussen permanent en vergankelijk want in dienst van de toekomst. Die bakstenen muur open, graag. In de Dom niet meer de kansel als begin- en eindpunt van alle perspectief: prima. Maar een middeleeuwse bouwplaats, en alsnog een middeleeuwse kerk: dat lijkt mij toch teveel museum. Dan zie ik in een paasjubel nog meer toekomstmuziek.

Stichting beheert Oude Kerk

De Oude Kerk is sinds 1955 eigendom van een seculiere stichting. Restauratie van het bouwwallige gebouw was de eerste doelstelling. De kerkvoogdij van de Amsterdamse Hervormde Gemeente zag daartoe binnen de kerkelijke geldelijke kaders geen kans meer. Voortzetting van de zondagse eredienst was evenzeer het doel. Daarvoor huurt de (inmiddels) Protestantse Kerk Amsterdam het gebouw van de seculiere stichting, die het gebouw door de week exploiteert als museum en tentoonstellingsruimte, die ook voor andere activiteiten te huur is. Voor dat museum wordt entree geheven, voor de tentoonstellingen en andere activiteiten huur. Voor rouw- en trouwdiensten hoeft de kerkelijke gemeente de kerk niet apart te huren, maar moet ze wel steeds met de stichting overleggen over beschikbaarheid. Dat gebeurt in goed overleg. Maar het resultaat is toch regelmatig dat zulke diensten in de avond moeten worden gehouden, omdat de kerk overdag in gebruik is voor andere activiteiten.

Dat probleem zal in de komende tijd vermoedelijk groter worden, nu de restauratie haar voltooiing nadert, en de stichting zich meer kan richten op wat er in het gebouw gebeurt. In het eigen tentoonstellingsbeleid dat de nieuwe directeur hiervoor ontwikkelt, zal de kerk veel meer dagen per jaar in gebruik zijn voor tentoonstellingen. Die kun je niet zo gemakkelijk een dagdeel dicht houden. Aan de andere kant betekent het ook dat de kerk niet meer wordt verhuurd voor wezensvreemde activiteiten als een houseparty of een whiskyproeverij. Dat komt de uitstraling van de kerk, vooral in de directe omgeving, zeer ten goede.

VIJFTIGSTE STERFDAG VERTELLEND ONDERWIJZER

W.G. van de Hulst-festival staat op stapel

Cas Mak

Op 31 augustus is het precies vijftig jaar geleden dat de beroemd geworden Utrechtse kinderboekenschrijver W.G. van de Hulst overleed. Ter gelegenheid van dit jubileum wordt in de maanden september tot en met november een klein festival gehouden.

Op zaterdag 21 september opent het W.G. van de Hulst-festival met een feestelijk programma in de Geertekerk. Onderwijs-historicus Jacques Dane, schrijver/recensent Onno Blom, literatuurhistoricus Niels Bokhove en expert op het gebied van kinder- en jeugdliteratuur Joke Linders belichten vier belangrijke aspecten van het leven en werk van Van de Hulst: het onderwijs, de stad Utrecht, de dood en het kinderboek. Dichter en schrijver Vrouwke Tuinman ('De rouwclub') leest gedichten van Van de Hulst en reflecteert op diens poëzie met haar eigen gedichten. De presentatie is in handen van Ari Doeser, voorzitter van de Stichting W.G. van de Hulst sr. Toen en nu.

'Bovenmeester'

Op 1 oktober is er 's avonds in de W.G. van de Hulstschool een presentatie over Willem Gerrit van de Hulst, de 'bovenmeester' van de school aan de Jutfaseweg.

*W.G. van de Hulst, de beroemd geworden meesterverteller.

Aan de hand van allerlei foto's en verhalen zal een beeld worden geschetst van het leven en het werk van deze bekende Utrechter. Wie er zelf nog herinneringen aan heeft, is eveneens van harte welkom. De avond wordt georganiseerd door Henk Veenstra, oud-onderwijzer van de school, die Van de Hulst goed kende en door René Kil en Cas Mak, schrijvers van het boek "Van klompen tot nikes", naar aanleiding van het 150-jarig bestaan van de W.G. van de Hulstschool. De presentatie begint om 20.00

uur. U bent welkom vanaf 19.30, er is koffie en u kunt alvast kijken naar een kleine tentoonstelling van boeken die Van de Hulst schreef. Informatie: René Kil, Jutfaseweg 137, telefoon 288 2523.

Invloed

Op maandag 28 oktober, de geboortedag van W.G. van de Hulst in 1879, vertellen schrijvers Stephan Enter ('Grip'), Koos Meinderts ('De man in de wolken'), Nicolaas Matsier ('Gesloten huis') en Maria

Heiden ('Mijn vader geboren in 1903') in de lutherse kerk over wat hij persoonlijk voor hen heeft betekend. Heeft het werk van Van de Hulst hen gestimuleerd tot schrijven, is er sprake van enige invloed? En hoe zal dat gaan met huidige en toekomstige lezers? Iris Pronk, auteur van het boek *Waarom ik geen strenge moeder ben* (2013) en columnist/redacteur bij *Trouw*, presenteert de avond.

Voetstapjes...

Als onderwijzer ontdekte Van de Hulst dat hij zijn leerlingen het beste bij de les kon houden met verhalen. Bij gebrek aan goede pedagogische vertellingen begon hij ze zelf te schrijven en putte daarbij inspiratie uit het werk van collega-schrijvers als Frederik van Eeden, zijn christelijke geloof en het leven in Utrecht. Een hele generatie groeide op met 'Voetstapjes in de sneeuw', 'Peerke en z'n kameraden' en de vele andere verhalen die in boekvorm zijn verschenen. Van de Hulst schreef zijn loopbaan schreef zijn miljoenen exemplaren verkocht en vele vertalingen verschenen, waaronder in het Engels, Duits en het Japans.

Meer informatie over W.G. van de Hulst en zijn gepubliceerde werken staan op de websites wgandehulst.com en hetliteratuurhuis.nl (onder het menu 'festivals').

Orgelconcerten in de Nicolaïkerk

In het kader van het Utrecht Uirfeest klinken op zondag 1 september de beide Marcussen-orgels van de Nicolaïkerk op een bijzondere manier. Berry van Berkum en Ko Zwanenburg zitten samen op de orgelbank en spelen met vier handen en vier voeten, dus quatre-mains et quatre-pieds! Zij voeren hun programma twee keer uit, om 13.30 en 15.00 uur. Tussendoor bespeelt Malgosia Fiebig, onze stadsbeiaardier, van 14.00 tot 15.00 uur de Hemony-beiaard. Zij strooit klanken over de zuidelijke binnenstad gebaseerd op werken van de componisten die centraal staan in het Festival Oude Muziek, Ciconia, Lassus, Froberger en Muffat.

De serie zomerorgelconcerten in de Nicolaïkerk wordt vervolgd op zaterdag 7 september. Leonore Lub uit Noordbroek speelt om 17.00 uur een programma met werken van Praetorius, Bach, Micheelsen, Bovet, Alain en Heiller.

Op zaterdag 31 augustus is er geen zomerorgelconcert in verband met de Oude Muziek Markt van het Festival Oude Muziek. Wel klinkt het orgel op de Muziek Markt op vrijdag 30 augustus: Sietze de Vries verzorgt twee improvisaties op het hoofdorgel, van 18.00 tot 18.15 uur en 19.00 tot 19.15 uur.

De zomerserie wordt afgesloten op zaterdag 14 september met een orgelvoettocht in de zuidelijke binnenstad met orgeldemonstraties en orgelbespeelingen in de Nicolaïkerk (12.00 uur), Catharijnekerk (13.00 uur), lutherse kerk (14.00 uur) en Domkerk (15.30 uur). Meer informatie hierover in het volgende nummer.

Marieke Hak en Henno Willering

Voor het seizoen 2013-2014 heeft het comité Utrecht Lezingen weer een aantrekkelijk programma samengesteld voor ouderen en andere geïnteresseerden. Het aanbod is gevarieerd, er is zeker 'voor elk wat wils'. Enthousiaste sprekers komen vertellen over hun vakgebied. Meestal gaat hun verhaal gepaard met het tonen van beelden in de vorm van een PowerPoint presentatie.

Op 25 september openen we het seizoen met Larisa Shcherbenok (uit Sint Petersburg) met een lezing over Rusland: De kunst in de Russisch orthodoxe kerk. De kerk stond eeuwen lang in het middelpunt van het Russische leven. Een tijd van glorie en lijden. Het gevolg was adembenemende architectuur en een grote bloei

van de iconenkunst, omlijst met prachtige kerkelijke muziek.

Op 23 oktober bespreekt ingenieur en filosoof Wim Lintens het onderwerp: 'God en Natuur; balanceren tussen wetenschap en religie'. Gaan wetenschap en religie wel samen? Of is er een onoverbrugbare kloof? We weten veel over ons universum. Feiten die komen uit de kosmologie en de evolutietheorie. Toch is er een overeenkomst tussen wat wij voelen bij religie en bij natuur. Dat stimuleert tot reflectie en bezinning.

Kerst

Op 27 november wordt de (kerst)lezing verzorgd door filosoof en publicist Marlies ter Borg: "Maria, een sterke vrouw in Bijbel en Koran". In beide boeken is Maria de belangrijkste vrouw. De engel brengt haar de blijde bood-

schap van een bijzonder kind: Jezus of Isa. Daarna gaan de verhalen uiteen. We zien prachtige afbeeldingen uit de christelijke en islamitische traditie.

Op 22 januari spreekt journalist en royalty kenner Maarten-Jan Dongelmans over '200 jaar Koninkrijk der Nederlanden. Het Huis van Oranje aan het roer'. Na bijna twintig jaar ballingschap landde de Prins van Oranje, de latere koning Willem I in Scheveningen. Nederland werd een koninkrijk. Hoe gingen zijn opvolgers om met het nieuwe ambt? Hoe ontwikkelde zich de verhouding tussen het staatshoofd en de democratie? De vier regerende vorstinnen: Emma, Wilhelmina, Juliana en Beatrix krijgen de grootste aandacht.

Op 26 februari laat kunsthistoricus Barry Heinrichs ons ken-

nismaken met: 'De Utrechtse schilders vanaf de vijftiende eeuw tot heden'. Al in vijftiende en zestiende eeuw was Utrecht niet alleen de grootste stad en kerkelijk centrum in de Noordelijke Nederlanden, maar ook het belangrijkste culturele centrum. Tijdens de Renaissance bracht Utrecht schilders voort als Bloemaert, Jan van Scorel en anderen. Het waren niet langer alleen maar thema's uit de bijbel die werden uitgebeeld. Ook in de meer recente kunstgeschiedenis zien we de Italiaanse invloed in de werken van bijvoorbeeld Pycke Koch en Moesman.

Alzheimer

Op 26 maart bespreekt dr. Wiesje van der Flier (hoofd onderzoek aan het Alzheimercentrum van het VUmc) een zeer actueel onderwerp: 'Alzheimer, hoe is de stand van zaken in de wetenschap en de

patiëntenzorg?'. Wat is Alzheimer eigenlijk en is er een verschil met dementie? Hoeveel patiënten zijn er nu en hoe ziet de toekomst eruit? Het Alzheimercentrum van het medisch centrum van de Vrije Universiteit zoekt naar (nieuwe) oplossingen voor de ziekte in samenwerking met de patiënt. We krijgen voorbeelden te zien van het werk van de onderzoekers, die hopelijk in de toekomst zullen leiden tot een betere diagnostiek en behandeling.

Wij zijn verheugd dat een toenemend aantal bezoekers de Utrecht Lezingen bezoekt en waardeert. Er is ruimte voor discussie, maar ook voor alleen maar luisteren. Wij nodigen u dus graag uit om op de laatste woensdagmiddag van de maand bij deze boeiende lezingen aanwezig te zijn, van 14.00 tot 16.00 uur, voorlopig nog steeds in de Pniëlkerk, Lessinglaan 33 (Oog in Al).

Nieuw seizoen Utrecht Lezingen in West

(advertenties)

Lauteslager
makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl
030-231 51 86

www.kinderdienst.nl
dé website voor leiding van kindernevendienst
en kindervoordienst

Brinkers
Tapijten Gordijnen

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

Voor een bescheiden bedrag
komt u in meer dan 4000 gezinnen,
plm. 10.000 lezers, die elke veertien dagen
Kerk in de Stad lezen.

Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

kerk in de stad

Lezer, maar geen abonnee?

Met deze bon verzekert u zich elke twee weken van actueel Utrechts kerknieuws. Oecumenisch van geest, inspirerende verhalen van stadgenoten en volop aandacht voor de rijke christelijke cultuur van onze stad!

Ja, noteer mij voor € 30 per jaar – tot wederopzegging – als abonnee van Kerk in de Stad.

Dhr/mevr/fam. voorletter(s):

naam:

straat en huisnummer:

postcode:

woonplaats:

telefoonnummer (i.v.m. controle)

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar

Kerk in de Stad, Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht.

U ontvangt Kerk in de Stad per TNT Post elke twee weken thuis.

TUINAANLEG

Hoveniersbedrijf

TUINLAND

Onderhoud van uw tuin.
Tevens rooien van bomen.
Ook voor uw straatwerk,
schuttingen en graszoden.
U de klus, wij de kennis.

www.tuinensierbestrating.nl

Tel. 030-6865858

mob. 06-55713383

REPARATIE

**Klokkenatelier
Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken en
barometers
(reparatie en verkoop)
Vleutenseweg 320,
Utrecht.

Tel: 030-6034247

www.klokken-barometers.nl

Steeds op de hoogte blijven van de nieuw verschenen
boeken op het christelijk en kerkelijk erf?
www.boekentafels.nl

**De mensen achter
Uitvaartverzorging H. Agterberg**

"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen,
directeur van Uitvaartverzorging

H. Agterberg in Utrecht.

Al 100 jaar verzorgen wij
complete begrafenissen en crematies.

Met al uw wensen wordt rekening
gehouden. De overledene kan
bijvoorbeeld worden overgebracht
van het woonhuis of ziekenhuis
naar ons sfeervol ingerichte
uitvaartcentrum aan de

Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht.

Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.

Ons team van professionele medewerkers regelt dat
allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom

7 dagen per week bereikbaar

- zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden
direct hulp te bieden."

Uitvaartverzorging H. Agterberg

Wolter Heukelslaan 50-51

3581 ST Utrecht

telefoon (030) 251 09 82

Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

Omdat ieder persoon
bijzonder is...

barbara
uitvaartverzorging

Tel. (030) 296 66 66

Egginklaan 51 Utrecht

barbarauitvaart.nl

Nieuwe Vaart 5 Vleuten

'KidSjes'**HULPVERLENING**

Wilt u uw verhaal kwijt?
Iets bespreken?
Persoonlijk contact?
Wij hebben altijd tijd
voor een gesprek of chat:

**Sensor
Utrecht**
DAG EN NACHT AANDACHT

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensor.nl

advertenties@protestant-utrecht.nl

Boerderij Mereveld
PARTY & EVENEMENTENVERZORGING
SINDS 1938

BRUISENDE BEDRIJFSEVENEMENTEN
ROMANTISCHE HUWELIJKSFEESTEN
VERRASSEND ENTERTAINMENT
STIJLVOLLE BUFFETTEN EN DINERS

Boerderij Mereveld ademt de sfeer van het landelijk leven van rond het
jaar 1900 en ligt toch op slechts enkele minuten van Utrecht-centrum.
Zoekt u naar een sfeervolle locatie waar vakmanschap en creativiteit
het succes van uw bedrijfsfeest, bruiloft of diner garanderen?

Wij heten u van harte welkom!

Capaciteit 25-500 personen, parkeren geen probleem, makkelijk te
bereiken

Inlichtingen of documentatie?

Belt u ons:

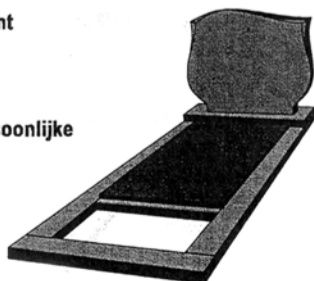
Tel. 030 - 251 47 80 Fax 030 - 254 34 23

Mereveldseweg 9 3584 LH Utrecht

www.boerderijmereveld.nl

**STEENHOUWERIJ
JONGERIUS**

- een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- complete verzorging van vergunning tot plaatsing

Schaverijstraat 59,
3534 AS Utrecht,
tel. 030-2444004

www.steenhouwerij.nl

Mijn nieuwe verhalenbundel is uit.

Nog meer kruimels

zesenveertig verhalen en elf
kleurenfoto's van mijn schilderijen

kosten € 7,50 te betalen op mijn
bankrek. 3842.63.658

Geen verzendkosten, vermeldt wel uw adres.

Jan Wouters, Burg. F.Andreaelaan 100, 3582KV Utrecht

Prins
Schoonmaakdiensten

Betrouwbaar
Prettig
Professioneel

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverijstraat 27 • 3534 AS Utrecht
030-2448870 • www.prinsbv.nl

Woninginrichting

Ter Hoeve

Voor meubelovertrekken
en meubelreparaties
Bel: (030) 26 17 605
en wij komen langs voor
prijsofgaven.

Reisboekhandel
INTERGLOBE
Reisgidsen

Landkaarten
(overzichtskarten
en deelkaarten
van - bijna - alle
landen ter wereld

*
Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401

www.narratio.nl

Het adres voor
inspirerende uitgaven,
projecten en tijdschriften.

Ouwerkerk

Uitvaartzorg Utrecht

(030) 261 55 73 - www.ouwerkerk-uitvaart.nl

Afscheid.
Een mensenleven waardig.

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

PCB
UITVAARTZORG

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

Taizéreis EUG in najaar

Rik Boonstra

In de herfstvakantie (19 tot en met 28 oktober) van komend studiejaar organiseert het IPSU in samenwerking met de EUG, Jeruzalemkerk, Ontmoetingskerk Waddinxveen en JOP Hoofddorp een reis naar Taizé in Frankrijk.

Taizé is een oecumenische broedergemeenschap die haar deuren opent voor jongeren vanaf 17 tot en met 30 jaar. Jaarlijks komen er vanuit de hele wereld duizenden jongeren naar Taizé toe om met

elkaar met elkaar over het geloof na te denken en elkaar hierin te ontmoeten. Daarnaast zorgt de internationale ontmoeting voor veel spontane en vreugdevolle momenten.

In 2010 was er een Europese ontmoeting georganiseerd in de stad Rotterdam. Dit was een groot succes en trok vele jongeren. Een ieder die er eens geweest is kent het onbeschrijflijke gevoel wat Taizé in mensen weet los te maken. Kort gezegd is Taizé een ervaring als geen ander en iets wat je eens moet hebben meegemaakt.

Ook voor tieners van de leeftijd 15 tot 16 jaar is er de mogelijk-

heid om mee te reizen naar Taizé. Zij volgen echter wel een ander programma dan andere jongeren in Taizé: meer afgestemd op hun leeftijd.

De kosten voor deze reis zijn € 185 all-in. Dit is inclusief vervoer vanuit Utrecht, slaapplek in de accommodatie van Taizé, drie maaltijden per dag en deelname aan het programma van Taizé.

Voor wie meer informatie wilt of zich voor de Taizéreis wil opgeven, kan een mail sturen naar Youri Tommel op het mailadres youritommel@hotmail.com. Hij is stagiaire bij het IPSU. Opgeven kan tot 20 september.

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT EN VERSCHIJNT ALS REGEL EENS IN DE VEERTIEN DAGEN

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen, Arie Moolenaar, Frans Rozemond (DMO), Daan van der Waals en een vacature

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar:

preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaikerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Annemieek
Schuitemaker-Blijdorp
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Pniëlkerk-Triumfatorkerk:
Henno Willering
Tuindorperkerk: Jan Verkerk
Zuilen (Oranjekapel) Annemieek
Schuur (Bethelkerk) Tineke Zijlstra.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning, berichten negen dagen voor verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in de Stad vragen wij per adres een bijdrage van 30 euro per jaar in de productie- en verzendkosten. Elk jaar ontvangt u in april een acceptgiro om de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl.

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
ING 766042.

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®, Gorinchem
www.narratio.nl

* De wachtrij voor het eten in Taizé (foto Anne Verweij).

Taizé, je zegen reist mee

Tjibbe Stelwagen

(namens de Taizégroep)

Vanuit de Bethelkerk reist traditiegetrouw ieder jaar weer een groepje belangstellenden af naar het klooster in Taizé, het vredige dorpje in midden-Frankrijk. Ook dit jaar was dit het geval en er hadden zich daarnaast een aantal belangstellenden vanuit andere gemeenten in Utrecht aangesloten. Deze groep maakte zich op om gezamenlijk van zondag tot zondag het kloosterleven te ervaren.

Voor sommigen was het de eerste kennismaking met het kleine dorpje, voor anderen was het de zevende keer. Eén ding is zeker: voor niemand was het de laatste keer.

Taizé, in de jaren veertig van de vorige eeuw opgericht en sindsdien uitgegroeid tot een plek waar jaarlijks honderdduizenden gelovigen en niet-gelovigen naar toe komen, is iedere keer weer een unieke ervaring. Er zijn drie diensten per dag waarbij de kerk vol zit met zingende mensen. Het is een bijzonder moment als al deze individuen, met elk hun eigen achtergrond en nationaliteit, tijdens de lichtjesdienst (laatste dienst van de week) letterlijk het vuur door middel van kaarsen aan elkaar doorgeven. Tussen de diensten door zorgden de vele workshops en bijbelgroepen voor de nodige verdieping. Daarnaast kon er altijd worden genoten van echte stilte in de stiltetuin. Na deze inspannende, maar ook rustgevende dagen werd er geslapen in tenten of barakken.

Broeders

Bijzonder was ook zeker de ontmoeting met de Nederlandse broeder Jasper en broeder Sebastiaan, waarbij zij hun visie op een duurzame toekomst met ons deelden. Dit gaf aanleiding om een van de broeders na de dienst te benaderen om te vragen wat zijn visie op de rol van de kerk in het verduurzamen van deze wereld zou kunnen zijn. Zijn antwoord was dat we dit vooral moeten zoeken in het 'consuminderen': als kerk laten zien dat het leven niet altijd draait om meer en meer vergaren. Een mooie gedachte die in Taizé zeker wordt nageleefd. Genoeg stof tot nadenken en nagenieten. We kijken dan ook terug op een schitterende beleving en een mooie tijd in het inspirerende dorpje in het Bourgondische bergdal.

Steven Slappendel

Ook dit jaar klinkt er in de Nicolaïkerk op de eerste zondag van september - dit jaar 1 september - kerkmuziek aansluitend bij het Festival Oude Muziek en het Utrecht Uitfeest. In de liturgische context van de eredienst wordt uitgevoerd de cantate 'Jesu, der du meine Seele' (BWV 78), die vanwege het schitterende openingskoor en de bekende aria voor sopraan en alt 'Wir eilen mit schwachen, doch emsigen Schritten' één van Bachs bekendste cantates is. Bach schreef deze cantate voor de veertiende zondag na Trinitatis in 1724.

Dit jaar is 1 september de veertiende zondag na Trinitatis! Volgens het leesrooster van de Lutherse kerk was en is de evangelielezing voor deze zondag Lucas 17: 11-19, het verhaal over de genezing van de tien melaatsen. Deze woorden zullen ook deze zondag worden gehoord, naast die van de tweede lezing uit de brief van Paulus aan de Galaten, Galaten 5: 16-24, over de vruchten van de Geest. De cantate wordt uitgevoerd

Cantatedienst en vesper in Festival Oude Muziek en Utrecht Uitfeest

* Berry van Berkum (links) en Ko Zwanenburg (foto Ben van Dijk).

door de vocale solisten Paulien van der Werff, sopraan, Anne Marieke Evers, alt, Henk Gunneman, tenor en Michiel Meijer, bas. Verder werken mee de leden van de Nicolai- en Vespercantorij en de Cappella di San Nicolai onder leiding van Ko Zwanenburg. De organist is Berry van Berkum en de voorganger ds Dirk Neven. Berry van Berkum speelt tijdens de dienst de volgende werken van

J.S. Bach: Preludium in G (BWV 884) 'Erbarm dich mein, o Herre Gott' en Preludium in G (BWV 541).

Thema 'Europa'

De vesper sluit aan bij het festivalthema 'Europa'. Het thema heeft te maken met het feit dat driehonderd jaar geleden de Vrede van Utrecht werd getekend. Deze gelegenheid wordt door de festivalorganisatie aan-

gegrepen aan om vier componisten met een internationaal georiënteerde carrière onder de loep te nemen: Ciconia, Lassus, Froberger en Muffat. Johannes Ciconia is 'één van de toppers' van de late middeleeuwse muziek, Orlandus Lassus was rond 1570 'zowat de beroemdste componist van Europa', Johann Jakob Froberger bracht 'de grote Europese stijlen van de vroege zeventiende eeuw bij elkaar' en de zeventiende-eeuwse kosmopoliet Georg Muffat bood een 'oeuvre met buitengewone orkestmuziek'. Organist Berry van Berkum speelt de Capriccio in C Johann Jakob Froberger (1616-1667) en de Toccata undecima van Georg Muffat (1653-1704). De Vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg zingt koorwerken van Orlando di Lasso (1532-1594); het Jubilate Deo Psalm 100, het Confitebor tibi, Domine Psalm III en I18 en het Magnificat octavi toni. De lezing is volgens het rooster van de Eerste Dag Lucas 14: 1-14, een feestmaal op sabbat. Voorganger is ds Marian van Giezen.